

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Planutvalget	
	Kommunestyret	

TILTAKSPLAN SPREDT AVLØP - ANDRE GANGS BEHANDLING

Kommunedirektørens innstilling

Ørland kommune vedtar *Tiltaksplan for spredt avløp 2021-2027 for Nordre Fosen vannområde* som framlagt.

Sakens bakgrunn og innhold

EUs rammedirektiv for vann er tatt inn i norsk rett gjennom vannforskriften. Vannforskriften setter forpliktende mål for miljøtilstanden i alt vann og gir føringer for utarbeidelsen av regionale vannforvaltningsplaner.

Kommunene på Fosen inngår i vannregion Trøndelag og Nordre Fosen vannområde. Det er utarbeidet en regional vannforvaltningsplan for vannregion Trøndelag som kommunene skal legge til grunn for sin planlegging. Planen er under rullering, og ny plan vil bli gjeldende fra 2022.

Kommunen er forurensningsmyndighet for utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg etter kapittel 12 i forurensningsforskriften. Som forurensningsmyndighet har kommunen plikt til å håndheve det regelverket som gjelder for slike avløpsanlegg og må overvåke miljøtilstanden i vassdrag og sjø, og om nødvendig iverksette miljøtiltak innenfor eget myndighets- og virksomhetsområde.

Dette innebærer blant annet at kommunen må

- drive kontroll og tilsyn med avløpsanleggene
- ha oversikt over anleggene, deres tilstand og hvilke tillatelser om er gitt
- stille kompetansekrav til de som skal planlegge og bygge avløpsanlegg
- gi tillatelse til utslipp av avløpsvann etter kravene i kapittel 12 i forurensningsforskriften

Kommunene på Fosen har vedtatt en lokal forskrift som erstatter forurensningsforskriftens §§ 12-7 til 12-13 som blant annet utdyper blant annet krav rensing av utslipp og utforming og drift av renseanlegg.

Dagens situasjon

Det er registrert over 7100 private avløpsanlegg på Fosen som ikke er knyttet til det kommunale avløpsnett i dag. Svært mange av kloakkutslippene fra spredt bebyggelse har dårlig rensing og tilfredsstiller ikke dagens krav til utslipp. Opprydding i private avløpsanlegg er dermed et svært viktig tiltak for å følge opp vannforvaltningsplanen.

Tiltaksplanen har som mål at forurensningen fra spredt avløp skal begrenses så mye at målet om god økologisk tilstand i vannforekomstene kan nås. Dette skal skje ved at alle spredte avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller dagens renskrav skal utbedres eller tilknyttes kommunalt nett. Samtidig er det viktig å sikre drikkevannskilder (overflatevann og private brønner) mot forurensning fra spredte avløp, samt å sikre at ikke forurensning fra spredte avløp hindrer brukerinteressene knyttet til vannet, som f.eks. bading.

Innholdet i tiltaksplanen

Tiltaksplanen gir føringer for hvordan kommunen skal ivareta sitt myndighetsansvar over eksisterende, private avløpsanlegg, og gjennom avløpstiltak begrense forurensning fra avløpsanleggene. Arbeidet må koordineres med forurensningstiltak i bl.a. landbrukssektoren, som også bidrar med utslipp av næringssalter til vassdrag.

Det er utarbeidet et tiltakssonekart for hver kommune som angir hvilken prioritet forskjellige områder har. Inndelingen er basert på resipientens miljøtilstand og brukerinteresser slik at oppryddingsarbeidet først vil gjennomføres i de mest sårbare områdene.

Tiltaksplanen beskriver videre hvordan arbeidet med tilsyn og opprydding i spredte avløp skal foregå, og hvordan kommunene skal sikre en åpen, informativ og ryddig prosess. Det skisseres en fremdriftsplan for oppryddingen, og det anslås at omtrent halvparten av anleggene vil få pålegg om opprydding eller tilknytning til kommunalt nett. Dette er et grovt anslag, og tiltaksplanen vil følges opp av en oppryddingsplan for hver enkelt kommune.

Vedleggene til tiltaksplanen inneholder for hver enkelt kommune et kart som viser prioritering av områder for opprydding, en oversikt over vannforekomster som er påvirket av spredt avløp og en liste over tiltak som i dag ligger i databasen Vann-Nett som grunnlag for rullering av den regionale vannforvaltningsplanen.

Tiltaksplanen er utarbeidet i samarbeid mellom kommunene i vannområdet med det politisk oppnevnte vannområdeutvalget som styringsgruppe. Vannområdeutvalget består av én representant fra hver kommune med vara: Jon Husdal (Åfjord, leder), Rune Schei (Indre Fosen), Egil Arve Johannessen (Osen) og Jostein Tårnes (Ørland).

Konsekvenser av tiltaksplanen

Tiltaksplanen vil ha økonomiske konsekvenser for privatpersoner som blir berørt av vedtak om opprydding, enten dette omfatter tilknytning til kommunalt avløpsanlegg eller utbedring av private anlegg. Disse kostnadene kommer imidlertid ikke direkte som en følge av tiltaksplanen, men som en følge av nasjonale føringer gjennom vannforskriften og forurensningsforskriften som gjelder alle avløpsanlegg.

Tiltaksplanen vil i tillegg ha økonomiske konsekvenser for alle kommunene, både når det gjelder personalressurs og investeringskostnader. Det anslås at kommunene samlet vil ha behov for en dedikert ressurs på 5-6 årsverk knyttet til oppryddingsarbeidet alene. Omtrent halvparten av lønnsutgiftene anslås dekket gjennom saksbehandlingsgebyr.

Det er også viktig at kommunene tidlig tar tak i egne avløpsanlegg slik at også disse innfrir dagens krav til utslipp. Tilknytning til kommunalt avløpsanlegg gir totalt sett den laveste kostnaden for forbrukeren og vil være den foretrukne løsningen der forholdene ellers ligger til rette for dette. Etablering av nye og utvidelse av eksisterende kommunale anlegg er derfor svært aktuelt og vil kreve både personalressurser og investeringsmidler.

Tidligere saksgang

Forslag til *Tiltaksplan for spredt avløp 2021-2027 for Nordre Fosen vannområde* ble av kommunene vedtatt lagt ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 25.09.20-06.11.20:

Osen kommune, Formannskapet i møte 10.09.20, sak 50/20

Åfjord kommune, Utvalg for Vekst og Utvikling i møte 23.09.20, sak 8/20

Ørland kommune, Planutvalget i møte 15.09.20, sak 60/20

Indre Fosen kommune, Arealutvalget i møte 23.09.20, sak 65/20

Høringen ble kunngjort i Fosna-Folket og på kommunenes hjemmesider i tillegg til at regionale og lokale høringsparter som ble ansett berørt av forskriften ble direkte varslet.

Det er gjort mindre redaksjonelle endringer i tiltaksplanen: betegnelsen «oransje tiltakssone» er endret til «rød tiltakssone» for å sikre samsvar mellom tiltaksplan og sonekart.

Administrasjonens vurdering

Kommunene er gjennom nasjonale føringer for vannforvaltningen pålagt å prioritere avløpstiltak høyt i kommende planperiode. Tiltaksplanen bidrar til at kommunen kan gjennomføre dette. Kostnadene knyttet til gjennomføring av planen er synliggjort. Selv om deler av oppryddingsarbeidet dekkes gjennom saksbehandlingsgebyret er det behov for å avsette friske midler til arbeidet i budsjett og økonomiplan.

Samtidig er det naturlig at det gjøres en gjennomgang av behov for utbygging av kommunale avløpsanlegg, slik at det ikke kreves utbedring av spredte avløp i områder hvor tilknytning til kommunalt avløp er nært forestående. På denne måten reduseres også det fremtidige behovet for utbygging av spredte avløp. Investering i avløpsanlegg er en del av kommunens selvkostområde og finansieres over avløpsgebyret.

Selv om iverksetting av tiltaksplanen kan bety økte utgifter for en del av Fosens innbyggere på grunn av pålagte oppgraderinger, er dette god samfunnsøkonomi og svært viktig for å ivareta godt vannmiljø i fremtiden.

Høringsuttalelser

Innen høringsfristen hadde det kommet et innspill til tiltaksplanen fra Trøndelag fylkeskommune som ikke hadde merknader til planen. Dette er vedlagt saken.

Vurdering etter naturmangfoldloven (nml.)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved all utøving av offentlig myndighet.

Tiltaksplanen bidrar til å bedre kunnskapsgrunnlaget (nml. § 8) før tiltak iverksettes. Dette bidrar til å forhindre negative miljøvirkninger, og føre-var-prinsippet (nml. § 9) kommer derfor ikke til anvendelse. Tiltaksplanen vil videre bidra til å redusere samlet miljø belastning på økosystemet (nml. § 10). Det er dermed ikke nødvendig med vurdering etter nml. §§ 11 og 12 (Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

Vurdering i et folkehelseperspektiv

Vedtak av tiltaksplanen vurderes kun å ha positive virkninger på folkehelsen ettersom vannkvaliteten i bekker, vann og sjø forbedres samtidig som forurensning til drikkevann reduseres.

Oppsummering:

Vedtak av tiltaksplanen gir kommunene et nyttig verktøy og forutsigbarhet i arbeidet med opprydding i spredt avløp. Tiltaksplanen setter mål for begrensnig av forurensning fra spredt avløp, beskriver hvordan oppryddingsarbeidet skal gjennomføres og skisserer en fremdriftsplan. Økonomiske konsekvenser av planen synliggjøres. Tiltaksplanen viser videre hvilke områder i hver enkelt kommunene som skal prioriteres i oppryddingsarbeidet, og hvilke tiltak som er foreslått.

Vedlegg

- 1 Tiltaksplan spredt avløp 2021-2027
- 2 Trøndelag fylkeskommunes svar på høring og offentlig ettersyn av forslag til tiltaksplan for spredt avløp 2021-2027 for Nordre Fosen Vannområde